

Banaanide teekond kasvandusest lauale

Vanusegrupp: 11-15 (võimalik kohandada teatud vanusele)

Selle projekti eesmärgiks on kaasata õpilased mõistma banaanide ajaloolist, kultuurilist, keskkonna- ja majanduslikku teekonda. Õpilased uurivad banaanide elutsükli, nende kaubanduse ajalugu ja keskkonnamõju, edendades kriitilist mõtlemist globaalse kaubanduse, säästva põllumajanduse ja igapäevaste toitude süsiniku jalajälje üle.

Küsimus:

Kuidas illustreerib banaanide teekond talust lauale ajaloo, kaubanduse, keskkonna ja jätkusuutlikkuse vahelisi seoseid ning milliseid meetmeid saame kasutada süsiniku jalajälje vähendamiseks?

Projekti ülevaade:

Õpilased uurivad banaanide päritolu, kasvu, transportimist ja keskkonnamõju, jälgides nende teed iidsetest troopilistest piirkondadest tänapäevaste supermarketite riiuliteni kogu maailmas. Selle kaudu õpivad nad tundma banaani ajaloolist teekonda, praegusi põllumajandustavasid, rahvusvahelist kaubandust ja süsiniku jalajälge selle elutsükli erinevatel etappidel.

Õpieesmärgid:

- **Ajalugu ja kultuur:** Mõistke banaanide päritolu ja levikut, jälgides nende teed Kagu-Aasiast kuni ülemaailmselt populaarseks muutumiseni.
- **Teadus ja jätkusuutlikkus:** Uurige banaanikasvatuse, transpordi ja ladustamise etappe, uurides iga etapi keskkonnamõju.
- **Majandus:** Saage teada, kuidas banaanikaubandus mõjutab majandust, eriti troopilistes piirkondades ja tarbijate valikute rolli jätkusuutlikkuses.
- **Geograafia ja keskkond:** Kaardistage banaanide teekond, uurides nende kasvu mõjutavaid faktoreid, näiteks kliimat, pinnast ja ökosüsteemi tegureid.

Peamised küsimused:

1. Kuidas levisid banaanid Kagu-Aasiast mujale maailma ja millist rolli mängisid selles iidset kaubateed?
2. Milliseid põllumajandusmeetodeid banaanikasvatuses kasutatakse ja kuidas need keskkonda mõjutavad?
3. Kuidas on banaanikaubandus tänapäeval üles ehitatud ning millised on selle majanduslikud ja sotsiaalsed mõjud?
4. Millised on süsinikdioksiidi heitkogused, mis on seotud banaani teekonnaga kasvandusest lauale ja kuidas neid vähendada?

Toetav videomaterjal:

Banaanid 1., 2. ja 3. osa.

Näited võimalikest tegevustest:

Co-funded by the
European Union

SIHTASUTUS NOORED TEADUSES JA ETTEVÕTLUSES
YOUTH IN SCIENCE AND BUSINESS FOUNDATION

1. **Uurimine ja jutuveestmine (ajalugu ja kultuur):**
  - Õpilased loovad ajaskaala, mis jälgib banaanide ajaloolist teekonda nende päritolust Kagu-Aasiast kuni ülemaailmselt populaarseks viljaks saamiseni.
  - Õpilased tutvustavad oma leide loominguliselt, näiteks loo, koomiksi või lühifilmi kaudu, mis illustreerivad banaanide rolli erinevates kultuurides.
2. **Keskkonnamõju analüüs (teadus ja jätkusuutlikkus):**
  - Õpilased analüüsivad süsiniku jalajälge banaani elutsükli igas etapis – kasvatamisest transportimise ja ladustamiseni, võrreldes erinevate kasvatamis- ja transpordimeetodite heitkoguseid.
  - Rühmades pakuvad õpilased välja säästvad tavad banaanide süsiniku jalajälge minimeerimiseks, näiteks jäätmetekke vähendamine või keskkonnasõbraliku transpordi valimine.
3. **Ülemaailmse kaubanduse uurimine (majandus ja geograafia):**
  - Õpilased uurivad banaanide ülemaailmseid kaubateid, määrates kindlaks peamised eksportivad ja importivad riigid. Nad loovad kaarte, mis näitavad banaanide teekonda suurematelt tootjatelt supermarketiteni üle maailma.
  - Õpilased arutavad, kuidas kaubandus mõjutab troopilist majandust ja sellega seotud väljakutseid, nagu näiteks ausa tööpraktika säilitamine ja keskkonnasäästlikkuse tagamine.
4. **Kliima ja viljelus (geograafia ja keskkond):**
  - Õpilased uurivad, kuidas kliima ja mulla kvaliteet mõjutavad banaanide kasvu ja ainulaadseid keskkonnanõudeid banaanikasvatusele.
  - Nad võrdlevad traditsioonilisi ja keskkonnasõbralikke põllumajandustehnikaid, uurides, kuidas sellised tavad nagu mahepõllumajandus võivad keskkonnamõju vähendada.
5. **Tarbija valikud ja süsiniku jalajalg:**
  - Õpilased uurivad tarbijakäitumist, mis mõjutab banaanide jätkusuutlikkust, nagu jäätmetekke vähendamine, koorte kompostimine ja õiglase kaubanduse banaanide valimine.
  - Nad koostavad „säästva banaani juhendi“, mis annab näpunäiteid keskkonnasõbralike valikute tegemiseks banaanide ostmisel, säilitamisel ja tarbimisel.

Lõplik projekti esitlus:

Õpilased tutvustavad oma töid:

- Banaanikasvatuse ajaloo ajaskaala, mis jälgib banaanide ülemaailmset teekonda.
- Kaardid ja illustratsioonid, mis näitavad banaanide kaubateid ja transpordi keskkonnamõju.
- Loominguline jutuveestmine või visuaalne meedia, mis kujutab teekonda kasvandusest lauale.
- „Jätkusuutliku banaani juhend“, mis sisaldab praktilisi näpunäiteid banaanide süsiniku jalajälje vähendamiseks.

Hindamiskriteeriumid:

- **Uurimine:** Banaanide ajaloo, kaubanduse ja keskkonnamõjude uurimise sügavus.

- **Loovus ja suhtlemine:** Võimalus esitada leide loovalt ajaskaala, kaartide ja lugude jutustamise kaudu.
- **Kriitiline mõtlemine:** Osalemine aruteludes, debattides ja mõtisklustes majandusliku kasu ja jätkusuutlikkuse tasakaalustamise üle banaanitootmises.

Näpunäited õpetajale projekti elluviimiseks:

- **Kasutage kohalikku konteksti:** Julgustage õpilasi arusaamise süvendamiseks tõmbama paralleele banaanikaubanduse ja kohalike põllumajandustoodete vahel.
- **Integreerige teemavaldkonnad:** Kasutage projekti ajaloo, teaduse, geograafia ja majanduse ühendamiseks.
- **Julgustage jätkusuutlikke valikuid:** Hõlbustage arutelusid selle üle, kuidas tarbijate valikud mõjutavad süsiniku jalajälge, ja julgustage õpilasi kaaluma väikseid samme, mida nad saavad jätkusuutlikkuse suunas astuda.